

Vergaderjaar 1986–1987 Nr. 168*

19 305 **Wijziging van de Wet investeringsrekening, de Wet op de inkomstenbelasting 1964, de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 en de Algemene Wet inzake rijksbelastingen (afschaffing negatieve aanslag in het kader van de Wet investeringsrekening)**

19 487 **Wijziging van de Wet investeringsrekening, de Wet op de inkomstenbelasting 1964, de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 en de Algemene wet inzake rijksbelastingen (afschaffing negatieve aanslag in het kader van de Wet investeringsrekening)**

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN, DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN, DE MINISTER VAN FINANCIËN EN DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 31 maart 1987

Bij de behandeling van het wetsvoorstel tot afschaffing van de negatieve aanslag in het kader van de Wet investeringsrekening (wetten van 29 april 1986, Stb. 215 en 216) is door leden van de Eerste Kamer de vrees geuit dat in het voorstel een deel van het midden- en kleinbedrijf (m.k.b.) inclusief land- en tuinbouw onevenredig zou worden getroffen. De Minister van Economische Zaken Van Aardenne heeft daarop namens het vorige kabinet toegezegd een studie te doen uitvoeren naar het nadeel voor het m.k.b. en voor de landbouw van de afschaffing van de negatieve aanslag.

De Eerste Kamer heeft ter zake een motie aangenomen van de leden Van Graafeiland en Kiers (vergaderjaar 1985–1986, 19 305 en 19 487, nr. 149h), waarin zij als haar oordeel uitspreekt dat, indien de negatieve gevolgen voor deze sectoren (op grond van de resultaten van de studie) onevenredig groot blijken te zijn, compensatie zal dienen plaats te vinden en waarin zij de regering uitnodigt tegelijk met het bekend maken van de resultaten van het onderzoek voorstellen te doen.

Mede namens de Minister van Landbouw en Visserij bieden wij u als bijlage bij deze brief het rapport aan waarin verslag wordt gedaan van het onderzoek naar het effect van de afschaffing van de negatieve aanslag voor het m.k.b. en voor de landbouw.¹

Het onderzoek is gebaseerd op een door de belastingdienst getrokken steekproef van fiscale gegevens van individuele bedrijven. Vanwege het arbeidsintensieve karakter van de gehanteerde onderzoeksmethode bleek met het onderzoek meer tijd gemoeid te zijn dan de 6 maanden die ten tijde van de toezegging van het onderzoek was voorzien.

* Van 19 305 zijn de vorige stukken verschenen onder de nummers 149 t/m 149h van vergaderjaar 1985–1986 en nummer 70 van vergaderjaar 1986–1987.

Van 19 487 is het vorige stuk verschenen onder nummer 180 van vergaderjaar 1985–1986.

¹ Nedergelegd ter griffie.

Conclusies ten aanzien van het IB-plichtig deel van het m.k.b. en de landbouw

Het onderzoek leidt met betrekking tot de in de steekproef betrokken jaren tot de conclusie dat gemiddeld voor landbouwbedrijven de mogelijkheid om WIR-premies onmiddellijk te verrekenen, te weten door verrekening met aanslagen over het investeringsjaar en met aanslagen over de daaraan voorafgaande drie jaren, vrijwel overeenstemt met de gemiddelde verrekeningsmogelijkheden die op basis van gegevens op macro-niveau voor het totaal aan bedrijven bij de afschaffing van de negatieve aanslag zijn aangenomen.

De gemiddelde onmiddellijke verrekeningsmogelijkheden voor het deel van het m.k.b. dat is onderworpen aan de inkomstenbelasting zijn in de beschouwde periode aanzienlijk groter dan was aangenomen als gemiddelde voor het totale bedrijfsleven.

Door het beperkte aantal jaren waarover gegevens beschikbaar zijn, kon geen cijfermatige informatie worden verkregen over de mogelijkheden tot voorwaartse verrekening. Het onderzoek indiceert echter dat deze groter zijn dan werd verondersteld.

Bij de interpretatie van deze bevindingen dient mede in het beeld te worden betrokken dat het onderzoek betrekking heeft op de periode 1980 t/m 1984 waarin de bedrijfsresultaten in het m.k.b. over het algemeen slecht waren. Sedertdien zijn de resultaten in het m.k.b. aanmerkelijk verbeterd waardoor aangenomen mag worden dat de verrekeningsmogelijkheden thans en in de komende jaren nog groter zullen zijn. In de landbouw zal dit laatste niet het geval zijn omdat in deze sector sindsdien zowel bedrijfsresultaten als investeringen, mede als gevolg van maatregelen in het kader van het communautaire landbouwbeleid, nauwelijks zijn toegenomen.

De bevindingen geven derhalve grond aan de conclusie dat zelfstandigen in het m.k.b. en de landbouw in het algemeen niet onevenredig worden getroffen door de afschaffing van de negatieve aanslag.

Een splitsing van verrekeningsmogelijkheden naar inkomensklasse geeft aan dat het nadeel geconcentreerd is bij ondernemers die structureel (gemiddeld over de vijf waargenomen jaren) een belastbaar inkomen genieten dat lager is dan f 20 000. Bij een gemiddeld inkomen tussen f 20 000–f 40 000 zijn de onmiddellijke verrekeningsmogelijkheden reeds zeer ruim in vergelijking met hetgeen is aangenomen voor het gehele bedrijfsleven. Bij een gemiddeld inkomen boven de f 40 000 treedt zelfs nauwelijks tot geen nadeel op.

In de toelichting bij het voorstel tot afschaffing van de negatieve aanslag was reeds onderkend dat een knelpunt zou kunnen ontstaan voor de groep zeer kleine zelfstandigen en landbouwers die permanent een zodanige lage winst genieten dat, mede gelet op de bestaande fiscale faciliteiten, geen of weinig belasting verschuldigd is waarmee de eventuele WIR-premie kan worden verrekend. Daarbij is aangegeven dat deze bedrijven in beginsel onderwerp zijn van saneringsbeleid mede met het oog op structuurverbetering. Tegen deze achtergrond is een drietal maatregelen genomen. In het kader van structuurverbetering is destijds in totaal f 25 mln. aan extra gelden uitgetrokken. Mede gelet op de inkomenspolitieke aspecten van het saneringsbeleid zijn vervolgens maatregelen voorzien die beogen de drempel voor bedrijfsbeëindiging voor oudere zelfstandigen te verlagen. In dit verband is voorgesteld de stakingsvrijstelling in de inkomstenbelasting te verhogen bij staking van de onderneming na het bereiken van de leeftijd van 55 jaar (f 25 mln.). Sluitstuk vormt de voorgestelde inkomensvoorziening voor oudere en arbeidsongeschikte zelfstandigen (IOAZ).

Gelet op het op structuurverbetering gerichte saneringsbeleid en de in dat verband reeds genomen maatregelen alsook op het feit dat bij de onderhavige inkomensgroep nadere maatregelen in de fiscale sfeer weinig of geen effect meer kunnen sorteren, zien wij geen aanleiding voorstellen voor additionale maatregelen op dit vlak te doen.

Conclusies ten aanzien van het Vpb-plichtig deel van het m.k.b.

Het onderzoek geeft aan dat in de beschouwde periode de onmiddellijke verrekeningsmogelijkheden voor het deel van het m.k.b. dat is onderworpen aan de vennootschapsbelasting achterblijven bij het gemiddelde dat voor het totaal aan bedrijven geldt. Ook voor deze groep geldt dat het nadeel geconcentreerd is bij ondernemingen met een gemiddelde fiscale winst van kleiner dan f 20 000. Bij een gemiddelde winst die hoger ligt dan f 20 000 zijn de verrekeningsmogelijkheden zeer ruim te noemen. Bij de beoordeling van de gevonden verrekeningsmogelijkheid voor deze groep dient eveneens in aanmerking te worden genomen dat sedert de jaren waarop de steekproef betrekking had de winstpositie aanmerkelijk is verbeterd. Het is daarom aannemelijk dat de verrekeningsmogelijkheden thans ruimer zullen zijn. Tot slot zij bedacht dat de winst en daarmee de mogelijkheid tot verrekening in de vennootschapsbelastingssfeer wordt beïnvloed door de (hoogte van de) arbeidsbeloning die de directeur/groootaandeelhouder zichzelf toekent. Er kan in de vennootschapsbelasting geen verrekening plaatsvinden met de belasting over het arbeidsinkomen (loon) van de ondernemer. Hierdoor zijn bij een gelijk bruto rendement de verrekeningsmogelijkheden van het m.k.b. in de sfeer van de vennootschapsbelasting thans, na het afschaffen van de negatieve aanslag, beperkter dan van het m.k.b. in de sfeer van de inkomstenbelasting.

Voor structureel kleinere ondernemingen in de vennootschapsbelastingssfeer zou het, zoals uit het onderzoek blijkt, met betrekking tot de WIR-verrekening na het afschaffen van de negatieve aanslag voordeel kunnen bieden terug te keren naar een ondernemingsvorm zonder rechtspersoonlijkheid. Bij een dergelijke terugkeer doet zich de problematiek van de fiscale afrekening voor. Bezien zal worden of het uitvoerbaar en wenselijk is om de mogelijkheid te bieden van geruisloze omzetting van de besloten vennootschap in een onderneming zonder rechtspersoonlijkheid. Mocht dit onderzoek tot de conclusie leiden dat zulks het geval is, dan ligt het in de bedoeling in deze kabinetsperiode zoveel mogelijk voortgang te maken met een wetsvoorstel ter zake. Deze intentie is ook neergelegd in het programma van fiscale wetgeving (TK 1986-1987, 19 700, nr. 10). Gezien het vorenstaande zien wij ook voor dit deel van het m.k.b. geen aanleiding voor het doen van voorstellen voor nadere maatregelen.

Afschrift van deze brief zenden wij aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

De Minister van Economische Zaken,
R. W. de Korte

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
A. J. Evenhuis

De Minister van Financiën,
H. O. C. R. Ruding

De Staatssecretaris van Financiën,
H. E. Koning